Parteneriat educațional - Împreună pentru diversitate și incluziune autentică
Exemplu de bună practică

Cristina Miclea
Colegiul Național „Emil Racoviță" Cluj-Napoca

Deci, să nu fim orbi la diferențele noastre – dar să ne îndreptăm atenția și asupra intereselor noastre comune și asupra mijloacelor prin care aceste diferențe pot fi rezolvate.
Deci, să nu ne concentrăm doar pe diferențele noastre, ci să ne gândim și la interesele noastre comune și la cum să depășim aceste diferențe. *(John Fitzgerald Kennedy)*

„Împreună pentru diversitate și incluziune autentică" este un parteneriat educațional gândit cu scopul de sensibiliza elevii din învățământul de masă cu privire la nevoia de incluziune și integrare socială, culturală și educațională a persoanelor cu dizabilități. Astfel, am inițiat acest parteneriat între colegiul nostru și un liceu cu elevi care au deficiențe de auz, din dorința de a dezvolta abilitățile de relaționare și de comunicare cu astfel de elevi, dar și pentru a-i sprijini în înțelegerea diversității și a deschiderii comunității spre nevoile lor de adaptare și de realizare profesională. Astfel, scopul parteneriatului corespunde și răspunde finalităților procesului de învățământ, în ceea ce privește incluziunea și egalitatea de șanse.
Prin activitățile de tip non-formal sau chiar informal, s-a urmărit dezvoltarea competențelor cheie europene, dar și a unor competențe transcurriculare. În acest sens, elevii din învățământul de masă vor adapta și adecva informaţiile din diverse domenii de interes comune, astfel încât să fie motivante, să stimuleze curiozitatea, să asigure confortul unei interrelaționări pozitive, iar elevii cu deficiențe de auz îi vor iniția pe colegii lor în abordarea persoanelor cu nevoi speciale. Activităţile organizate vor da posibilitatea elevilor, dar și cadrelor didactice să colaboreze și să lucreze în echipă, venind, astfel, în întâmpinarea nevoilor fundamentale de pregătire pentru integrare socio-profesională reală.

Scopul parteneriatului
Având în vedere problemele reale de integrare socială a unor elevi cu cerințe educaționale speciale, scopul acestui parteneriat îl constituie ***facilitarea, în parteneriat, a procesului de incluziune socială a elevilor cu dizabilităţi prin participarea la activități educative, artistice, sportive și civice, împreună cu colegii lor-elevi în învățământul de masă.***

Obiectivele parteneriatului
- Identificarea şi completarea setului de valori personale;
- Conştientizarea importanţei cunoaşterii și dezvoltării abilităților personale de relaționare și de comunicare în contexte sociale diverse, în care se pune problema incluziunii, diversității și egalității de șanse;
- Conştientizarea impactului valorilor asupra comportamentului şi atitudinilor personale în contexte sociale diverse;
- Promovarea comportamentelor responsabile în şcoală şi în afara şcolii;
- Dezvoltarea abilităţilor necesare lucrului în echipă;
- Manifestarea unei atitudini bazate pe respect și acceptarea celuilalt;
- Dezvoltarea abilităților interpersonale;
- Învățarea de către elevii din învățământul de masă a modalităților de comunicare cu persoanele cu dizabilitate auditivă (comunicare totală, limbajului mimico-gestual, limbaj dactil, limbaj non-verbal);
- Responsabilizarea elevilor din învățământul de masă privind problemele de comunicare ale copiilor/tinerilor cu dizabilități auditive și/sau asociate.

Rezultate/Impact
- Dezvoltarea unor atitudini şi deprinderi indispensabile unui comportament responsabil şi tolerant în acceptarea diversității și promovarea incluziunii sociale;
- Motivarea elevilor din liceu pentru participarea la activităţi cultural-sportive, educative și de voluntariat;
- Crearea unor oportunități de dezvoltare a deprinderilor de comunicare la nivelul grupurilor de elevi

Activitate desfășurată: „Hai să fim prieteni!"
Descrierea activităţii: Activitatea a fost gândită în scopul cunoașterii elevilor din școlile partenere și s-a desfășurat la colegiul cu învățământul de masă. Pentru a facilita comunicarea între elevii colegiului și cei cu deficiențe de auz de la liceul tehnologic, la această activitate au participat profesori psihopedagogi, dar și un profesor educator interpret care au prezentat anumite informații cu privire la specificul persoanelor cu dizabilitate auditivă, a unor forme de comunicare alternativă, a unor tehnici și metode de abordare metodică în educația acestor elevi. Elevii gazdă alături de elevii cu dizabilitate de auz au exersat dactilemele și câteva dintre cele mai utilizate semne din limbajul mimico-gestual românesc. Apoi, pornind de la aceste cunoștințe noi pentru ei, elevii colegiului s-au prezentat utilizând limbajul dactil şi gestual şi au încercat să comunice cu elevii cu deficiențe de auz, pe teme de interes comun: familie, școală, hobbyuri, porecle etc.
O parte interesantă a întâlnirii a fost împărtășirea unor experiențe de învățare specifice elevilor din învățământul de masă și interpretarea acestora prin mijloacele de comunicare alternativă caracteristică elevilor cu deficiențe de auz.
Finalul activității i-a regăsit pe toți elevii împreună, comunicând și făcând planuri pentru următoarele întâlniri.

Câteva din reflecțiile și discuțiile elevilor la această întâlnire de proiect:

„Eu cred că tema incluziunii în educație este foarte importantă. Din păcate, etichetăm ușor, arătăm cu degetul spre cei care sunt diferiți de noi și nu suntem dispuși să îi acceptăm în grupurile noastre. Proiectele de acest gen reprezintă o modalitate interesantă de a schimba mentalități și de a rupe etichetele puse celor care au anumite dizabilități."

„Eu consider că activitatea de astăzi a fost foarte interesantă și mă bucur că am reușit să comunic prin limbajul semnelor. Am legat prietenii noi cu elevii din școala parteneră"

„Eu sunt de părere că acest proiect ne poate ajuta să înțelegem în mod real ce înseamnă termenii pe care îi auzim frecvent – incluziune, diversitate. Până astăzi nu m-am gândit atât de mult la ce aș putea face pentru ca elevii cu anumite deficiențe să nu fie excluși sau etichetați ca „diferiți". În concluzie, eu cred că este o inițiativă bună să derulăm astfel de proiecte care să schimbe în bine sistemul de educație."

„Părerea mea este că subiectul diversității, incluziunii sau nediscriminării trebuie abordat în școală datorită impactului pe care viitorii adulți îl vor avea în societate prin acțiunile lor. I-am primit cu mult drag, dar și curiozitate pe noii prieteni și m-a uimit modul în care reușesc să se adapteze deficiențelor de auz."

„Colegii ne-au primit cu multe zâmbete așa că nu m-am simțit diferit față de ei, chiar dacă am comunicat prin semne. M-am amuzat cum încercau și ei să comunice prin limbajul mimico-gestual și m-am bucurat când au reușit să comunice cu noi și ne-am înțeles foarte bine, chiar dacă noi suntem copii cu deficiențe de auz."

„A fost o experiență frumoasă și abia aștept să ne reîntâlnim și la alte activități. Mi-a plăcut că cei din jur nu m-au făcut să mă simt diferit, chiar dacă deficiența mea am resimțit-o de multe ori ca pe un handicap care îmi va pune piedici în viață. Elevii de la școala parteneră ne-au făcut pe noi, cei cu dizabilități, să ne simțim ca acasă, am râs, i-am ajutat să își spună numele folosind și ei limbajul semnelor, încât la final, am descoperit că **putem fi fericiți, chiar dacă suntem diferiți**."

Consider că astfel de proiecte educative pot contribui la cultivarea unor relații de susținere reciprocă între școli și comunități, valorizarea fără discriminări a tuturor elevilor, identificarea unor diferențe/defciențe ca resurse pentru educația incluzivă și nu ca „probleme care trebuie rezolvate sau depășite", iar reflecțiile elevilor pot reprezenta imbolduri pentru proiecte și acțiuni viitoare.

„PUTEM FI FERICIȚI, CHIAR DACĂ SUNTEM DIFERIȚI!"